

EL COS: NATURA I CULTURA

El cos com a problema i com a àmbit de reflexió planteja tota una sèrie d'àmbits d'investigació que David Le Breton va presentar sumàriament a LA SOCIOLOGÍA DEL CUERPO (ed. original en francès, 1992, trad. argentina a Buenos Aires: Nueva Visión, 2002). No seguirem aquest text, d'altra banda clàssic, però d'entrada i quasi pedagògicament intentarem dibuixar aquí l'esborrany d'un mapa de problemes i de debats oberts.

1.- D'una banda hi ha tota una sèrie de qüestions de caire psicològic o emocional, centrades en la percepció del cos en tant que el llenguatge corporal trameta informació sobre el subjecte. Així seria significatiu l'estudi de la gestualitat, la forma d'expressar els sentiments, l'etiqueta.

2.- De l'altra hi ha el que es podrien considerar qüestions vinculades a la biologia (el rol sexual i les seves limitacions, el cos discapacitat o diferent, el racisme), que s'expressen a través dels cossos i que plantegen la qüestió del dret i de l'ètica des del cos mateix.

3.- Hi ha també problemes en què percepció del cos i biologia s'entrellacen molt profundament (estar gras o prim, patir anorèxia, etc). El problema de la identificació entre jo i el meu propi cos (molt complex en temes com la transexualitat podria encabir-se aquí.

4.- Trobem, a més, tota una sèrie de qüestions vinculades a l'ús –o als usos del tot dispers– del cos (des de l'esport i l'aventura a la prostitució i a l'àmbit del que es pot –o no– considerar pervers). Si el cos pot ser 'gastat' o no – per exemple, de la manera com es gasta el diner – o si, per contra, el cos és una finalitat en si mateixa i no un instrument planteja tota una àmplia sèrie d'interrogants (¿hi ha usos del cos més 'dignes' que altres?, ¿quins límits ha de tenir l'ús del cos, si és que n'ha de tenir?

5.- Es podria presentar encara una sèrie de problemes vinculats a la millora del cos (des de la cirurgia estètica a la construcció de ciborgs i el problema del cos virtual). Temes com si puc decidir autodissenyar-me, per exemple, i si el cos pot escapar de la mort a través de la virtualitat correspondrien a aquest àmbit. El debat sobre la 'solidesa' del cos o la seva extensió virtual, correspondria a aquest nivell.

6.- Provisionalment podríem tancar (?) la llista de problemes amb les qüestions de metafísica vinculades al cos. Es plantegen temes tan 'de fonament' com el dolor (¿pertany al cos només?), com el pas del temps (la petja de les edats de la vida i particularment de la vellesa i de la desintegració) i com la mateixa significació de la vida en relació a la mort (¿tota vida té drets, o hi ha formes de vida que són tan marginals i absurdes que poden – i eventualment 'han de' – ser suprimides com a 'nua vida?'). En aquest sentit l'antiga distinció entre 'bios' i 'zoé' es replanteja a partir del moment que només existeix el cos.

El que hem esbossat són només una mena de 'calaixos de sastre' (o 'calaixos desastre') intuïtius, en què es barregen qüestions perfectament disperss, cadascuna de les quals hauria de ser debatuda en els seus propis termes. El que tenen en comú aquests sis tipus de problemes és que tots depenen d'una decisió prèvia. No es pot avançar gaire en cap d'aquestes qüestions si prèviament no es pren algun criteri sobre el que és 'cultura' i el que és 'natura'. El concepte del que és un 'cos', no resulta ni perfectament biològic, ni exclusivament corporal, i tampoc no hi ha ni continuïtat ni tall gaire estricte entre cultural i biològic. Ni la vida ni la cultura són el

simple fet material que lliga el naixement amb la mort. D'aquí la dificultat a l'hora d'establir un programa d'investigació coherent sobre filosofia del cos.